

PRZEDMIOTOWE OCENIANIAE Z PRZYRODY

I. CELE KSZTAŁCENIA I TREŚCI NAUCZANIA

Cele kształcenia i treści nauczania reguluje podstawa programowa przedmiotu, zatwierdzona przez właściwego ministra dla II etapu edukacyjnego.

W zakresie nauczania przyrody w klasach 4–6 w szkole podstawowej w podstawie programowej założono realizację następujących celów ogólnych:

1. Zaciekawienie światem przyrody.

Uczeń stawia pytania dotyczące zjawisk zachodzących w przyrodzie, prezentuje postawę badawczą w poznawaniu prawidłowości świata przyrody przez poszukiwanie odpowiedzi na pytania: „dlaczego?”, „jak jest?”, „co się stanie, gdy?”.

2. Stawianie hipotez na temat zjawisk i procesów zachodzących w przyrodzie i ich weryfikacja.

Uczeń przewiduje przebieg niektórych zjawisk i procesów przyrodniczych, wyjaśnia proste zależności między zjawiskami; przeprowadza obserwacje i doświadczenia według instrukcji, rejestruje ich wyniki w różnej formie oraz je objaśnia, używając prawidłowej terminologii.

3. Praktyczne wykorzystanie wiedzy przyrodniczej.

Uczeń orientuje się w otaczającej go przestrzeni przyrodniczej i kulturowej; rozpoznaje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu oraz podejmuje działania zwiększające bezpieczeństwo własne i innych, świadomie działa na rzecz ochrony własnego zdrowia.

4. Poszanowanie przyrody.

Uczeń zachowuje się w środowisku zgodnie z obowiązującymi zasadami; działa na rzecz ochrony przyrody i dorobku kulturowego społeczności.

5. Obserwacje, pomiary i doświadczenia.

Uczeń korzysta z różnych źródeł informacji (własnych obserwacji, badań, doświadczeń, tekstów, map, tabel, fotografii, filmów), wykonuje pomiary i korzysta z instrukcji (słownej, tekstowej i graficznej); dokumentuje i prezentuje wyniki obserwacji i doświadczeń; stosuje technologie informacyjno - komunikacyjne.

Poprzez nauczanie przyrody realizowane są również cele wychowawcze, do których należą:

- wdrażanie do przyjmowania odpowiedzialności za własną naukę;
- rozwijanie dociekliwości poznawczej;
- rozwijanie umiejętności organizacji i planowania pracy;
- rozwijanie umiejętności współpracy w grupie;
- rozwijanie umiejętności prowadzenia dyskusji;
- rozwijanie umiejętności argumentowania;
- kształtowanie nawyku obserwacji i eksperymentowania;
- kształtowanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy;
- rozwijanie umiejętności analizowania i interpretowania informacji;

- kształtowanie nawyku korygowania popełnionych błędów;
- kształtowanie umiejętności korzystania z komputera;
- rozwijanie zainteresowań przyrodniczych

II. ZADANIA SYSTEMU OCENIANIA

1. Pobudzanie uczniów do systematycznej pracy i rozwoju.
2. Wspieranie szkolnej kariery ucznia i motywowanie do dalszej pracy.
3. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności ucznia za osobiste postępy.
4. Wdrażanie uczniów do samooceny i umiejętności planowania własnego procesu uczenia.
5. Dostarczenie nauczycielowi informacji o poziomie osiągnięcia przyjętych celów kształcenia, szczególnie w zakresie wiadomości umiejętności zapisanych we właściwej podstawie programowej.
6. Dostarczenie rodzicom bieżącej informacji o osiągnięciach ich dzieci.

III. OCENIANIE I POPRAWA PRAC PISEMNYCH

1. Nauczyciel na początku września każdego roku szkolnego informuje uczniów o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania.
2. Nauczyciel informuje uczniów o sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych.
3. Uczeń oceniany jest zgodnie z przyjętymi wymaganiami w myśl zasady sprawiedliwości.
4. W dokumentacji szkolnej (dziennik papierowy i elektroniczny) postępy ucznia w nauce wyrażone są w skali 1 – 6. Ocena może być opatrzona znakiem plus (+), który w dzienniku elektronicznym oznaczać będzie 0,5.
5. Oceniani podlegają wiadomości i umiejętności ucznia wyrażone w formie oceny częściowej opisowej, procentowej albo cyfrowej.
6. Prace klasowe i sprawdziany są obowiązkowe.
7. Każda praca klasowa, sprawdzian poprzedzone są wpisem w dzienniku z tygodniowym wyprzedzeniem.
8. Nauczyciel ma obowiązek sprawdzić i ocenić pracę klasową lub sprawdzian do dwóch tygodni od daty napisania.
9. Oceny z prac klasowych zapisane są w dzienniku czerwonym kolorem.
10. Jeżeli uczeń opuścił pracę klasową lub sprawdzian z przyczyn losowych, to powinien napisać ją w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
11. Poprawie podlegają oceny ucznia z prac klasowych.
12. Ocena otrzymana z poprawy wpisywana jest do dziennika, jeżeli jest wyższa od poprzednio uzyskanej.
13. Uczeń otrzymuje do wglądu sprawdzoną i ocenioną pracę klasową, którą zwraca nauczycielowi.
14. Prace klasowe przechowywane są w szkole w dokumentacji nauczyciela danego przedmiotu.
15. Rodzice mają prawo wglądu do prac klasowych i sprawdzianów w czasie dyżuru nauczyciela lub zebrań klasowych.
16. Odpowiedź pisemna obejmuje materiał z ostatnich trzech lekcji, nie musi być zapowiedziana i nie podlega poprawie.
17. Po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole uczeń ma prawo być nieoceniany przez jeden tydzień.
18. Uczeń powinien uzupełnić brak zadania domowego na następną lekcję.
19. Znak graficzny tzw. „parafka” oznacza, że nauczyciel sprawdzał wykonanie pracy, ale nie sprawdzał jej zawartości merytorycznej.

20. Uczeń, który opuścił więcej niż 50% lekcji w trakcie semestru, może być niesklasyfikowany z przedmiotu.
21. Uzyskiwane oceny są jawne dla każdego ucznia i rodzica.
22. Uczniowie i rodzice są informowani o proponowanych ocenach semestralnych i rocznych miesiąc przed zakończeniem semestru lub końcem roku szkolnego.

IV. WYMAGANIA PROGRAMOWE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej, które są konieczne do dalszego kształcenia,
- nie potrafi rozwiązywać prostych zadań o niewielkim stopniu trudności, nawet z pomocą nauczyciela.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej, ale te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia,
- rozwiązuje z pomocą nauczyciela proste zadania o niewielkim stopniu trudności.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej, które są konieczne do dalszego kształcenia,
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania, z pomocą nauczyciela, typowych zadań i problemów,
- potrafi rozwiązywać zadania z pomocą nauczyciela.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej,
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań lub problemów,
- potrafi rozwiązywać zadania z wykorzystaniem dodatkowych źródeł wiedzy.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę i umiejętności do rozwiązywania problemów i zadań w nowych sytuacjach,
- wykazuje dużą samodzielność i potrafi bez pomocy nauczyciela korzystać z różnych źródeł wiedzy.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiadomości i umiejętności zawarte w podstawie programowej,
- potrafi stosować wiadomości w sytuacjach nietypowych (problemowych),
- umie formułować problemy i dokonywać analizy zadań,
- proponuje rozwiązania nietypowe,
- osiąga sukcesy w konkursach i zawodach szczebla wyższego niż szkolny.

V. FORMY SPRAWDZANIA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI

1. Formy ustne:
 - odpowiedzi,
 - aktywność i zaangażowanie ucznia w pracy na lekcji.
2. Formy pisemne:
 - prace klasowe,
 - odpowiedź pisemna
 - zadania domowe.
3. Formy inne wynikające ze specyfiki przedmiotu.

PRZYRODA - KRYTERIA OCENY

1. Odpowiedzi ustne:

- Oceniana jest zawartość merytoryczna, samodzielność wnioskowania, uogólniania, dowodzenia
- Uczeń może być zapytany z treści trzech ostatnich lekcji
- Uczeń może napisać kartkówkę z treści trzech ostatnich lekcji (oceny te nie podlegają poprawie)

2. Prace klasowe:

- Przeprowadzane po zakończeniu każdego działu
- Prace klasowe obejmują materiał uprzednio powtórzony i utrwalony z opracowanego działu, zapowiedziane z tygodniowym wyprzedzeniem
- Prace klasowe zapisane są w dzienniku papierowym czerwonym kolorem

3. Prace domowe-bieżące, długoterminowe, nieobowiązkowe:

- Prace domowe uczeń powinien odrabiać na bieżąco, w ustalonym terminie, poprawnie i starannie
- Uczeń powinien uzupełnić brak zadania domowego na następnej lekcji- jeżeli nie uzupełni braku otrzymuje ocenę niedostateczną

4. Umiejętności:

- **Praca z tekstem**- samodzielna praca w zeszycie ćwiczeń, wyszukiwanie odpowiedzi na pytania z treści podręcznika, karty pracy
- **Praca z mapą**- odczytywanie z map i planów w atlasie ukształtowania terenu, obiektów geograficznych, określanie kierunków geograficznych, obliczanie odległości na mapie i odległości rzeczywistych na podstawie skali na mapie
- **Tworzenie kolekcji przyrodniczych**(prezentacja na forum klasy)
- **Prowadzenie doświadczeń i obserwacji** (analiza i wnioski, notatka z obserwacji-ocena bardzo dobra, rzetelna analiza i wnioski, prezentacja na forum klasy – ocena celująca)

5. Aktywność na lekcji:

- Za aktywny i twórczy udział w lekcji uczeń może otrzymać „+”, za każde sześć plusów uczeń otrzymuje ocenę celującą.

6. Zeszyt ćwiczeń:

- Uczeń jest zobowiązany do wykonywania zadań w zeszycie ćwiczeń na bieżąco, czytelnie i estetycznie

7. Prace dodatkowe:

- Wykonane w ustalonym terminie, w formie albumu lub prezentacji multimedialnej, przedstawione i omówione na forum klasy
- Lektury przyrodnicze- prezentacja, zachęcenie do przeczytania na forum klasy
- Udział w konkursach przyrodniczych

Dopuszcza się jedno nieprzygotowanie do zajęć w semestrze zgłoszone przed lekcją nauczycielowi (nie dotyczy prac klasowych).

Oceny z prac klasowych i odpowiedzi pisemnych są ustalane na podstawie tabeli:

Ocena	Zakres procentowy	Uczeń posiadający opinię poradni
niedostateczny	0% - 30%	0% - 20%
dopuszczający	30,1% - 45%	20,1% - 45%
dostateczny	45,1% - 65%	45,1% - 65%
dobry	65,1% - 80%	65,1% - 80%
bardzo dobry	80,1% - 95%	80,1% - 95%
celujący	95,1% - 100%	95,1% - 100%

VI. KRYTERIA WYSTAWIANIA OCENY SEMESTRALNEJ I ROCZNEJ

Na ocenę semestralną mają wpływ wszystkie oceny, lecz największe znaczenie mają oceny z prac klasowych i odpowiedzi pisemnych. Ocena jest uzasadniona przez nauczyciela. Na ocenę roczną mają wpływ oceny z II semestru oraz ocena za I semestr.

VII. OBNIŻANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Nauczyciel jest zobowiązany na podstawie pisemnej opinii poradni pedagogiczno – psychologicznej dostosować wymagania edukacyjne w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono dysfunkcje.

VIII. SPOSOBY INFORMOWANIA RODZICÓW

1. Wychowawca na pierwszym zebraniu informuje rodziców o wymaganiach SSO.
2. Uczeń ma obowiązek wpisywać na bieżąco oceny do zeszytu przedmiotowego.
3. Oceny są jawne, dostępne w dzienniku elektronicznym na bieżąco i podawane na zebraniach informacyjnych z wychowawcą bądź w czasie indywidualnych spotkań z nauczycielem przedmiotu.
4. Rodzice są informowani o postępach i trudnościach swojego dziecka na zebraniach rodziców i indywidualnych spotkaniach z nauczycielem przedmiotu lub wychowawcą.

IX. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Wszystkie sprawy szczegółowe nie uregulowane w przedmiotowym systemie oceniania oraz sprawy sporne wynikające z realizacji zadań edukacyjnych rozstrzyga nauczyciel przedmiotu oraz dyrektor szkoły.

Osiągnięcia uczniów

Po ukończeniu klasy IV uczeń powinien posiadać następujące umiejętności:

- rozpoznaje na fotografiach i w terenie elementy przyrody ożywionej i nieożywionej,
- wskazuje różne źródła wiedzy o przyrodzie,
- stosuje w praktyce zasady zdrowego stylu życia,
- omawia cechy istot żywych oraz wskazuje zachodzące między nimi zależności,
- posługuje się przyrządami optycznymi: lupą, mikroskopem, lornetką,
- przeprowadza obserwacje oraz proste doświadczenia przyrodnicze, zwracając uwagę

- na bezpieczeństwo swoje i kolegów,
- wskazuje (np. na wycieczce szkolnej) różne formy terenu,
- wyznacza główne kierunki geograficzne na widnokręgu,
- charakteryzuje wybrane krajobrazy Polski: wielkomiejski, przemysłowy, rolniczy,
- omawia pozorną wędrówkę Słońca nad widnokręgiem,
- rozróżnia stany skupienia wody i bada je doświadczalnie,
- dokonuje podziału substancji na ciała stałe, ciecze i gazy,
- stosuje zasady dbałości o własne ciało (higiena skóry, włosów, zębów, paznokci oraz odzieży),
- podaje przykłady sytuacji niebezpiecznych w domu i poza nim,
- opisuje różnice między organizmami samożywnymi i cudzożywnymi,
- rozpoznaje i nazywa niektóre rośliny, zwierzęta i grzyby,
- przedstawia proste zależności pokarmowe zachodzące między organizmami

Po ukończeniu klasy V uczeń powinien posiadać następujące umiejętności:

- orientuje mapę w terenie, odczytuje informacje z mapy, posługuje się skalą, porównuje odległość na mapie z odległością rzeczywistą w terenie,
- omawia ukształtowanie powierzchni Polski, na podstawie mapy Polski,
- wskazuje na mapie wody powierzchniowe Polski,
- wskazuje na mapie Polski parki narodowe, wskazuje położenie omawianych parków narodowych,
- podaje nazwy kilku gatunków zwierząt i roślin objętych ochroną gatunkową
- w omawianych parkach narodowych,
- omawia cechy krajobrazu wielkomiejskiego na przykładzie Warszawy, Gdańska, Krakowa,
- omawia cechy krajobrazu własnego regionu,
- opisuje, jak należy udzielić pierwszej pomocy w nagłym wypadku, takim jak złamanie kości, zwichnięcie i skręcenie stawu,
- omawia budowę i funkcjonowanie układów narządów człowieka: pokarmowego,
- oddechowego, krwionośnego, ruchu, oraz narządów zmysłów,
- wymienia zasady prawidłowego odżywiania się i stosuje je w praktyce,
- charakteryzuje zjawiska świetlne, rodzaje źródeł dźwięku,
- opisuje właściwości substancji, podaje przykłady zastosowania różnych substancji
- charakteryzuje przemiany odwracalne i nieodwracalne,
- wyjaśnia znaczenie symboli zamieszczanych na opakowaniach środków czystości,
- wykazuje doświadczalnie wpływ różnych substancji i ich mieszanin na wzrost i rozwój roślin.

Po ukończeniu klasy VI uczeń powinien posiadać następujące umiejętności:

- uzasadnia potrzebę segregacji odpadów, wskazując na możliwość ich ponownego przetwarzania,
- omawia sposoby ochrony przyrody,
- opisuje właściwości ciał stałych i ich mieszanin, odróżnia mieszaniny jednorodne od niejednorodnych,
- prezentuje na modelu drobinowym właściwości ciał stałych, cieczy i gazów,
- wymienia czynniki wpływające na rozpuszczanie substancji: temperaturę, mieszanie,
- opisuje rodzaje sił w przyrodzie (siły tarcia i oporu powietrza oraz wody),
- opisuje występujące w przyrodzie zjawiska elektryczne i magnetyczne,
- opisuje zasady bezpiecznego obchodzenia się z urządzeniami elektrycznymi,
- wymienia planety Układu Słonecznego,

- opisuje kształt i rozmiary Ziemi, korzysta z różnych map,
- określa położenie geograficzne punktów na kuli ziemskiej,
- opisuje strefy klimatyczne świata,
- opisuje wielkie wyprawy odkrywcze K. Kolumba, Ferdynanda Magellana i J.Cooka,
- wskazuje na mapie kraje sąsiadujące z Polską i ich stolice,
- opisuje korzyści z przynależności Polski do Unii Europejskiej,
- wskazuje na mapie świata największe miasta Europy,
- omawia czynniki wpływające na rozłożenie stref krajobrazowych na Ziemi,
- opisuje warunki środowiska przyrodniczego stref: wilgotnego lasu równikowego, sawanny, pustyni gorącej, stepu, tajgi, tundry, pustyni lodowej,
- rozpoznaje i nazywa organizmy roślinne i zwierzęce typowe dla poznanych stref krajobrazowych